

Samling av mineraler i fremtiden.

av

Hans Vidar Ellingsen

Formann i NAGS

En gang i tiden var det bare noen få amatører som samlet mineraler. Disse få hadde rike muligheter til å utfolde seg både fritt i landskapet og på berømte, klassiske forekomster. Det er vel ikke særlig lengre siden enn i 50 - 60-årene at denne idylliske tilstanden var et faktum, og noen av våre mest kjente amatørsamlere kan fortelle om dengang.

Idag er det rundt regnet 2 500 amatører registrert i et 40-talls klubber i vårt land. Det har vært en rivende utvikling og økende interesse for geologi som hobby generelt, og for samling av mineraler spesielt. Mange amatører samler gjerne alt de kan finne i lokalitetene, for å ha materiale til salg og bytting. I tillegg kommer også at det er mange utlendinger som gjerne vil samle på våre mest kjente lokaliteter. En del av dem er nok også ute etter større mengder materiale for salg og bytte.

Dette fører til hard belastning på lokaliteter rundt i landet. De fleste klassiske forekomster er mer eller mindre støvsuget, og presset på enkelte forekomster og på større områder er merkbart.

Til tider har dette ført til konfliktsituasjoner med lovverket og med grunneiere, og det har tidvis vært så som så med hensynet til naturvernet. Noen har tatt seg ulovlig inn på forbudte områder, mange har vært med på å vandalisere landskapet i sin intense jakt på kostbarheter, og vi har sett skader

både på eiendommer og på naturen. Vi har dessverre opplevd enkelte tilfeller de siste årene, hvor det har kommet til åpen konflikt. Vi ønsker ikke som seriøse amatører å komme i vanry på en slik måte som det tidels er blitt lagt frem i media.

Her i landet har vi sett at flere og flere forekomster enten blir fredet av det offentlige eller de blir stengt av grunneierne. Begrunnelsene for fredning eller stengning er ofte heller svake. Men resultatet blir at det ikke gis adgang for amatørsamlere i det hele tatt, mens en kontrollert og forsiktig samleraktivitet ville vært ønskelig på de lokaliteter som tåler det.

De av oss som leser utenlandske tidsskrifter - som f.eks det tyske "Lapis" - vil svært ofte støte på notater om forekomster som blir stengt for samlere. Det skjer oftest etter at besøkere har oppført seg utilbørlig, forårsaket ødeleggelser, eller etter at det har forekommet ulykker med personskafer.

Amatørsamlernes muligheter for å utøve sin hobby blir stadig mer innskrenket og begrenset. Vi må antagelig vente at denne tendensen vil gjøre seg gjeldende i enda sterkere grad i fremtiden dersom ikke noe blir gjort.

Så er det at man spør seg: Hvordan skal det bli i fremtiden? Hvilke muligheter vil man som amatørsamler ha til å utfolde seg med sin hobby?

En ting er sikkert: Dersom vi vil ivareta våre muligheter også i fremtiden, må vi ta initiativ selv! Vi må gjøre noe for å påvirke de forhold som virker i negativ retning, og vi må forsøke å innlede samarbeidsforhold

både mot det offentlige og mot eiere av forekomster, slik at vi kan være med og gjøre vår innflytelse gjeldende. Det betyr i første omgang at vi må gjøre hva vi kan for å få orden i eget hus, og dernest må vi arbeide for å få orden på forholdene mot samfunnet omkring oss.

Her må det spilles på alle plan, fra den enkelte samler via foreningene, til fellesorganene, i Norge NAGS og i Sverige SARF.

La oss sammenfatte noen punkter:

* Den enkelte samler eller gruppe av samlere må forholde seg i henhold til gjeldende lovverk og til et sett av etiske regler som regulerer ens adferd. Det må vises ansvar og respekt for andres rettigheter og for vår felles natur.

* Foreningene har etter min mening en vesentlig rolle å spille i denne sammenhengen, og deres muligheter for positiv innflytelse er mange. For eksempel må både forberedelser til og gjennomføringen av fellesturer skje innen korrekte rammer og etter vedtatt kodeks. Men fremfor alt bør foreningene arbeide mere aktivt med de lokaliteter som finnes innen deres ned-

slagsfelt, enten det er et fylke eller et annet geografisk område som er deres naturlige arbeidsfelt. Registrering av forekomster og mineraler, avtaler med grunneier, stell og vern av forekomster, guiding av andre besøkende med mere, er ting som man i foreningene kan gjøre et betydningsfullt arbeide med.

* NAGS - som alle foreningenes felles organisasjon - vil ta mål av seg til å spille en sentral rolle i dette arbeidet. Gjennom NAGS er det mulig å få en felles opptreden ovenfor myndighetene. Det er også en naturlig funksjon å utarbeide amatørernes moralkodeks, og å bistå foreningene med råd og veiledning i deres arbeide på det lokale og regionale plan.

Styret i NAGS vil med dette oppfordre til debatt om temaet. Vi er interesserte i å få synspunkter fra både foreningene og fra enkeltmedlemmer, slik at vi blir best mulig i stand til å arbeide videre med saken. Skriv til styret eller kom med innlegg i "STEIN". Etter hvert vil vi få bedre oversikt og vi vil få grunnlag for felles fremstøt overfor involverte parter.

Vi ser frem til å høre fra dere!!

- Kort leveringstid
- Konkurransedyktige priser

MINERALER, SLIPEUTSTYR, RÅSTEIN
SKIVER, INNFATNINGER, CABOCHONER.

STOR 50 SIDERS KATALOG

Kunstmia

A.B.C. Gatn 5, 4000 Stavanger - Tlf. (04) 52 08 82